

5.6.2 Can Yücel'in Şiir Anlayışı ve Şeyist Şiiri Üzerine

“Türk şiirinin yaramaz çocuğu” olarak adlandırılan Can Yücel, şiir dilindeki sınır tanımaz tutumu ve özgürlükçü şiir anlayışı ile tanınmaktadır. 20. yüzyıl Türkiye’sinin en büyük politik şairlerinden birisi olarak zengin kelime oyunları, söz sanatlarına olan yaratıcı yaklaşımı ve şiir dili içindeki aykırı argo ve günlük dil kullanımlarıyla bezediği özgün biçemi öne çıkarmaktadır. Çağının ve ülkesinin bir tanığı olarak isyankâr sesi ve gelenek dışı şiir anlayışıyla tanınmasının yanı sıra, “Türkçe söyleyen” bir çevirmen olarak da özgün bir çizgi yakalamıştır. “Her şiir benim için bir özgürleşme çabasıdır” diyen Can Yücel’in, bilindik şiir dili dışında ve formunda yazdığı şiirleri Türk dilinin sınırlarını zorlayan sapsmalarla bezelidir. Yücel’in “Şeyist” şiiri, şiirin bütününe yayılmış olan “şey” sözcüğünün kullanımına bağlı olarak muğlak, belirsiz ve büyük ölçüde boşlukları okurun doldurduğu bir öyküyü anlatmaktadır. Şairin yaşamı incelendiğinde bununla örtüşen bir yaşam öyküsünün, dünya görüşünün ve benlik algılayışının anlatıldığı şiir, tamamen bağlamsal ipuçlarına dayalı olarak okur sezdiriminin işe koşulduğu bir çerçeve sunmaktadır.

Türkçede konuşma diline özgü olup resmiyet dışı bir söylem oluşturan “şey” sözcükleriyle dolu bir şiir, geleneksel bakış açısıyla bir üst dil olarak kabul edilen şiir diline aykırı bir örnek teşkil etmektedir. Can Yücel “şey” sözcüğünün belirsizlik potansiyelini kullanarak boşlukların tamamen okur tarafından doldurulduğu, dolayısıyla okura görev yükleyen eğlenceli bir şiir ortaya çıkarmıştır. Katılımcıların anlık katılımı, bağlamı yorumlama düzeyi

ve art alan bilgisi, ifade edilmeyen dilbilimsel öğelerin anlamlarına ulaşmada doğru çıkarsama yapmak için son derece etkilidir. Eksik bir sözcüğün yerini alıp anlambilimsel, edimbilimsel ve sözdizimsel bir öge olarak hareket eden şey sözcüğünün tümce içindeki konumu ayrı bir ipucu teşkil etmektedir.

5.6.3 Şeyist Şiirin Çevirisinde Belirtikleştirme ve Bağını Süreci

Şiirin İngilizce çevirisine baktığımızda, Türkçe çeviride yer alan 20 şeyin İngilizcedeki “thing” ve “thingy” yine 20 kez kullanıldığını görmekteyiz. Ayrıca 16 dizelik Türkçe şiir yine İngilizeye 16 dize olarak aktarılmıştır.

ŞEYİST

Biz talebeyken şeydik
 İyi arkadaşlık şeylen
 Biliyorsunuz şeylen şey olunmaz
 Ben şeyi bitirince babam
 Şey dedi Şey partisine girdim
 Zaten Şeyle evlenmiştim
 Şey şeye gidelim dedi gittik
 Şeysiz de olmuyor döndük
 İki şeyim oldu büyüdüler
 Doktor sende bir şey var diyor şimdi
 Tabiy bende bir şey var: sayamadığın kadar
 Kimse dokunamaz benim şeyime
 Çünkü ben bir şeyim